

**KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO
WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW**

1. Nazwa

**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY RZYMSKO-KATOLICKI
PW. ŚW. MIKOŁAJA**

2. Czas powstania

1. 1885-86

3. Miejscowość

NIEDZBÓRZ *M646*

4. Adres Niedźbórz 42
06-458 Niedźbórz

nr ewidencyjny działki 396

nr księgi wieczystej

5. Przynależność administracyjna

województwo mazowieckie
powiat mławski
gmina Strzegowo Osada

6. Współrzędne geograficzne

N: 52°56'10.53"

E: 20°22'9.5"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

Niedźbórz

8. Właściciel i jego adres

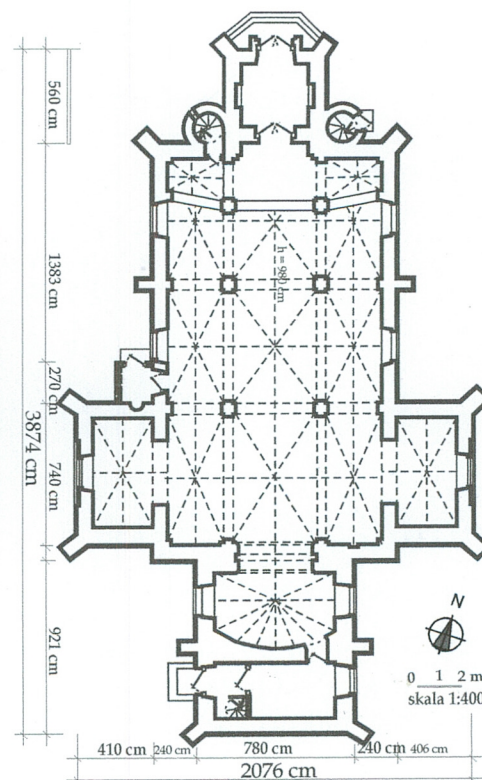
Parafia rzym.-kat. pw. św. Mikołaja
Niedźbórz 42
06-458 Niedźbórz
Diecezja Płocka

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzym.-kat. pw. św. Mikołaja
Niedźbórz 42
06-458 Niedźbórz

10. Formy ochrony

- Nr rej. 103/A z dn. 19.12.1961 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego Gm. Strzegowo Osada, Uchwała Nr
XXIV/139/2012 Rady Gm. Strzegowo Osada z dn. 28.11.2012 r.,
- MPZP Uchwała Nr X/68/2011 Rady Gm. Strzegowo Osada z
dn. 04.10.2011 r.

12. Historia obiektu, autorzy, określenie stylu

Parafia erygowana w 1502 r. przez bpa W. Przerebskiego, fundacji braci Mikołaja i Tomasza Bartnickich, właścicieli Niedzborza (zw. wówczas Międzyborzem) Pierwszy kościół drewniany wzniesiony w 1633 r. z murowana zakrystią. Przetrwał do 1775 r., następny wzniesiony w tymże roku zapewne z fundacji gen. J. Zielińskiego. Obecny murowany wzniesiony w latach 1885-86 dzięki staraniom proboszcza parafii ks. R. Jankowskiego. Konsekrowany w 1886 r. przez bpa. H. Kossowskiego. W 1915 r. zniszczona wieża kościoła, odbudowana w l. 20 XX w. Ponownie zniszczona we wrześniu 1939 r. Wojenne uszkodzenia kościoła, poza wieżą, usunięte w latach 1950-60. Pożar skarbczyka oraz więźby dachowej nad nim w 1980 r. Remont dachu i wymiana pokrycia dachowego na pocz. l. 80. XX w. Wymiana instalacji elektrycznej oraz zewnętrznych schodów 1984 r. Wymiana pokrycia dachowego oraz więźby dachowej nad korpusem w 2004 r. (z dachówki na blachę miedzianą).

Neogotycki

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: zespół kościelny położony centrum wsi, przy rozwidleniu dróg. Na zach. od zespołu zabudowa jednorodzinna, zagrodowa. Złożony z trzech części funkcjonalnie i przestrzennie wydzielonych. W pd.-wsch części założenia wytyczony ceglany murem plac przykościelny w obrębie którego kościół i dzwonnica. Na zach. od niego siedlisko z plebanią. Plac przykościelny oddzielony łąkami od drogi przez wieś, wpisany w zbliżony do prostokąta wielobok o ściętych narożach, zwięzający się ku pn., określony metalowym, ażurowym ogrodzeniem z ceglanymi słupkami z bramą główną od pn. oraz bramkami od strony wsch. i zach. Na środku placu kościół zwrócony fasadą w kierunku pn.-zach. Wokół kościoła obejście utwardzone kostką betonową z narysem zbliżonym do ogrodzenia. Między obejściem a murem nieregularne szpalery lipowo-świerkowe. W narożniku pn.-wsch. bezstylowa dzwonnica.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA: murowany z cegły czerwonej, fugowanej, wewnątrz tynkowany. Na cokole z kamienia polnego, łamanego. Posadzki kamienne, granitowe oraz terakotowe. W zakrystiach stropy drewniane, belkowe, z dolną tynkowaną podbitką. W nawach, prezbiterium, ramionach transeptu oraz w podchórzu ceglane sklepienia gwiazdiste. Filary międzynawowe murowane. Więźba dachowa drewniana, krokwiowo-stolcowa, z dwoma ścianami stolcowymi i podwójnymi jętkami. Krokwie z przepustnicami. Dach kryty blachą miedzianą. Sygnaturka konstrukcji drewnianej obita blachą miedzianą. Stolarka okienna metalowa, jednoskrzydłowa, z wielopolowym podziałem. Stolarka drzwiowa drewniana, futrynowa. Drzwi jedno- i dwuskrzydłowe, płycinowe oraz spongowe. Spongowe oklepkowane, na pasowych zawiasach. Główne dwuskrzydłowe z nadświetlem, płycinowe. Wewnętrzne płycinowe. Schody wewnętrzne drewniane oraz metalowe, spiralne. Schody zewnętrzne główne z kamieni polnych łamanych, schody boczne betonowe, wylewane. Chór muzyczny murowany, wsparty na ostrołucznych, murowanych filarów arkadach, z deskową podłogą. W części środkowej podchórza strop belkowy z tynkowaną podbitką, w częściach bocznych ceglane sklepienia gwiazdiste. W kruchcie strop drewniany, z tynkowaną podbitką.

RZUT: na planie krzyża łacińskiego, hala trójnawowa, trójprzęsłowa, transeptowa, z krótkim odcinkowo zamkniętym prezbiterium. W przeszle pn. chór muzyczny. Nawa główna szersza od naw bocznych, na jej przedłużeniu szersze od niej prezbiterium. Za prezbiterium, w jego szerokości prosto zamknięta zakrystia nad którą skarbczyk. Od strony pn., w szerokości nawy głównej zbliżona do kwadratu kruchta - podstawa masywu wieżowego. W załomach przy kruchcie głównej koliste baszty - klatki schodowe. W załomie między korpusem a wsch. ramieniem transeptu prostokątna kruchta boczna.

BRYŁA: rozczłonkowana, addycyjna, oszkarpowana. Szkarpy narożne skośne, pozostałe prostopadłe, wszystkie dwuuskokowe. Korpus nawowy, prostopadłościenny, dominujący, nakryty dwuspadowym dachem, z wyższymi do połaci dachowych szczytami. Transept oraz prezbiterium równe mu wysokością, węższe, nakryte niezależnymi, dwuspadowymi dachami, niższymi od dachu głównego, ze szczytami. Kruchta frontowa z dachem płaskim, flankowana basztami w załomach, nakrytymi stożkowymi dachami. Niska kruchta boczna, zach. prostopadłościenna, nakryta dachem jednospadowym.

ELEWACJE: ceglane, na kamiennych cokołach, zwieńczone obiegającym fryzem machikułowym oraz uskokowymi gzymsami. Rozczłonkowane ostrołuczными otworami okiennymi, drzwiowymi oraz ostrołuczными płycinami. Łuki otworów podkreślone główkowym układem cegieł oraz dekoracyjnym rozglifieniem (dwa odcinki i półłobek). Otwory drzwiowe boczne prostokątne, otwór główny prostokątny z ostrołucznym nadświetlem, przed nimi trójstopniowe schody. Drzwi główne dwuskrzydłowe, boczne jednoskrzydłowe. *Elewacja frontowa, pn.* - trójosiowa, z wysuniętą przed lico korpusu podstawą wieży (ob. kruchty) z portalem głównym na osi. Na osiach bocznych walcowate wieżyczki z wąskimi prześwitami-okienkami na osiach w układzie spiralnym. Portal główny w formie ostrołucznej, filarowej arkady z profilowaną archiwoltą. Filarki zwieńczone „kostkowymi głowicami” oraz wysmukłymi cokolikami zakończonymi ostrosłupami. Nad portalem prostokątna płycina z płyt piaskowca. W zwieńczeniu płyciny płaskorzeźbione skrzyżowane piszczele. Szczyt korpusu uskokowo-sterczykowy, na osi środkowej oprofilowana ostrołuczna płycina, na osiach bocznych ostrołuczne blendy. W płycinie środkowej zbliżone do siebie ostrołuczne, wąskie otwory okienne.

Ciąg dalszy opisu na wklepce nr 1

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 3360 m ³	292,0 m ²	kościół	kościół
18. Stan zachowania		18. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
Ogólny stan obiektu - dobry, Posadzki - dobry, Stropy, sklepienia - dobry, Wieżba dachowa - dobry, Pokrycie dachu - dobry, Stolarka - dość dobry. (Zniszczona wieża)		Brak, obiekt w dość dobrym stanie zachowania.	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Bibliografia

I.Galicka, H.Sygietyńska; Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, Ciechanów i okolice,
IS PAN Warszawa 1977, t.X., z.1, s.42-43.

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, sygnatura i miejsce przechowywania)

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst ..... mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

Plany, rysunki ..... mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

Fotografie ..... mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

Miejsce przechowywania negatywów ....WUOZ.w.Warszawie.Delegatura.w.Ciechanowie....

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

25. Załączniki

Wkładka - 4

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ NR 1

1. Miejscowość	N I E D Z B Ó R Z	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	Strzegowo Osada	KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PARAFIALNY.	opis, plany, fotografie
3. Powiat	mławski	PW. ŚW. STANISŁAWA	
4. Województwo	mazowieckie	Niedzbórz 42	
		06-458 Niedzbórz	

Ciąg dalszy opisu::

Elewacja boczna zach. - korpus dwuosiowy, na osiach korpusu ostrołuczne otwory okienne. W załomie z transeptem kruchta boczna rozczłonkowana dwoma okienkami oraz płyciną. Drzwi do kruchty w jej pn. elewacji. Transept jednoosiowy, na osi płycina oraz okulus. Szczyt uskokowo-sterczykowy z blendami. Prezbiterium dwuosiowe, na osi pn. otwór okienny, na pd. otwór drzwiowy oraz okienny. Podstawa wieży - kruchta bez podziałów. **Elewacja boczna wsch.** - opracowana jak zach, ale bez kruchty bocznej, oraz drzwi do zakrystii. **Elewacja pd.** - dwuosiowa, na osiach wysoko osadzone płyciny. Między płycinami płyta epitafijna z piaskowca z 1897 r. Elewacje korpusu oraz ramion transeptu bez podziałów.

WNĘTRZE: halowe, nawy o jednakowej wysokości, środkowa szersza od bocznych. Wszystkie z gwiaździstymi sklepieniami. Arkady międzynawowe ostrołuczne, filary krzyżowe na cokołach. Gurty międzyprzęsłowe spływają na przyścienne lizeny. Otwory okienne ostrołuczne, rozglifione. Ramiona transeptu wydzielone ostrołuczными arkadami. W ramionach transeptu gwiaździste sklepienia. Łuk tęczyowy ostrołuczny, podkreślony parami lizen ze spływającymi nań pasami sklepiennymi. Chór muzyczny arkadowy, arkady chóru ostrołuczne na krzyżowych filarach, balustrada chóru murowana, pełna, rozczłonkowana ostrołuczными płycinami. Podchórze w szerokości nawy głównej z płaskim stropem, w szerokości naw bocznych z gwiaździstymi sklepieniami. Wejście na chór muzyczny spiralnymi schodami wieżyczki zach. W wieżyczce wsch. schody na górne kondygnacje zniszczonej wieży. Prezbiterium szersze od nawy głównej, równe mu wysokością, zamknięte odcinkowo, z ostrołuczными otworami okiennymi w ścianach bocznych. W narożniku pd.-wsch. drzwi do zakrystii. Zakrystia z płaskim stropem, doświetlona oknem od str. wsch. W pd.-zach. narożniku zakrystii, za przepierzeniem żeliwne spiralne schody do jednoprzestrzennego skarbczyka który nad zakrystią. Kruchta główna z płaskim stropem, otwarta na podchórze ostrołuczną arkadą. Na osiach ścian bocznych odcinkowo zamknięte płyciny. W całym kościele terakotowa, geometryczna posadzka. Na ścianach i sklepieniach malarska, geometryczno-roślinna dekoracja. Chór muzyczny oraz skarbczyk z deskowymi podłogami.

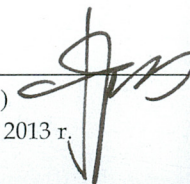
INSTALACJE: elektryczna.

WYPOSAŻENIE: ołtarz główny, ołtarze boczne, ambona.

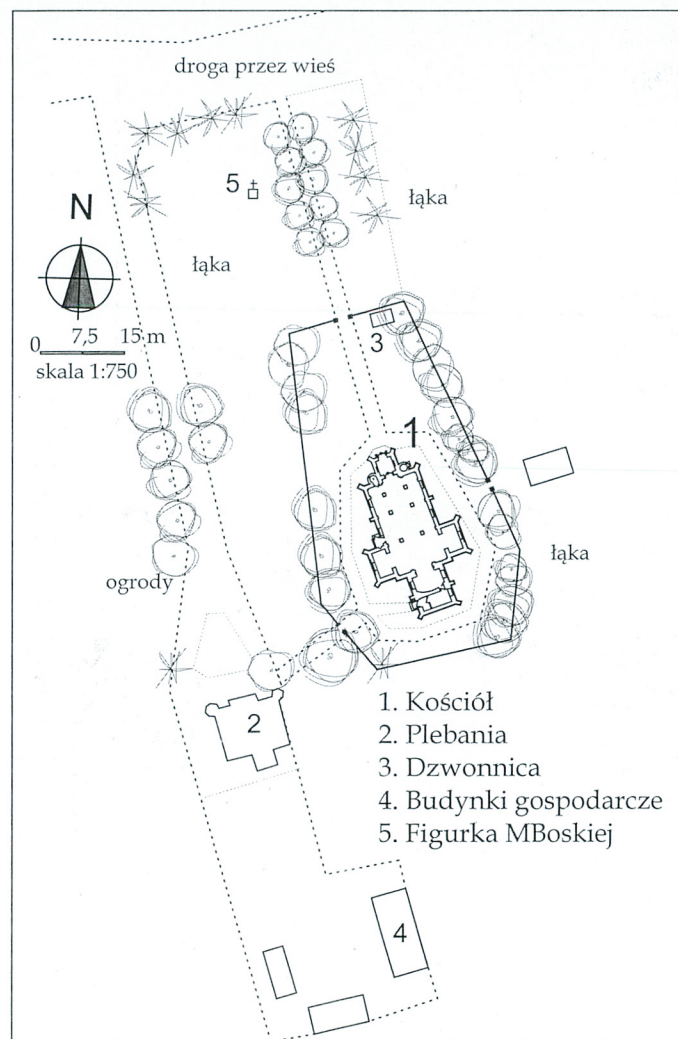
OPIS FOTOGRAFII:

1. Elewacja wsch.,
- 2-3. Elewacja frontowa, pn.,
4. Elewacja frontowa, portal główny,
5. Elewacja frontowa, wieżyczka zach.,
6. Elewacja zach., kruchta boczna,
- 7-8. Elewacja zach.,
9. Wnętrze, sklepienie prezbiterium,
10. Wnętrze, sklepienie nawy głównej,
11. Elewacja wsch., transept,
12. Elewacja wsch., wieżyczka,
13. Wieżyczka zach., klatka schodowa,
14. Wnętrze, nawa główna i prezbiterium,
15. Wnętrze, nawa boczna zach. i chór muzyczny,
- 16-17. Filary międzynawowe,
18. Sklepienie transeptu,
19. Chór muzyczny,
20. Sklepienie nawy bocznej,
21. Elewacja pd., płyta epitafijna.

Opracowanie załącznika (data i podpis)
mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

2

3

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ NR 2

1. Miejscowość **NIEDZBÓRZ**

2. Gmina **Strzegowo Osada**

3. Powiat **mławski**

4. Województwo **mazowieckie**

5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres

KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PARAFIALNY.

PW. ŚW. STANISŁAWA

Niedzbórz 42

06-458 Niedzbórz

6. Zawartość załącznika

fotografie

Opracowanie załącznika (data i podpis)
mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

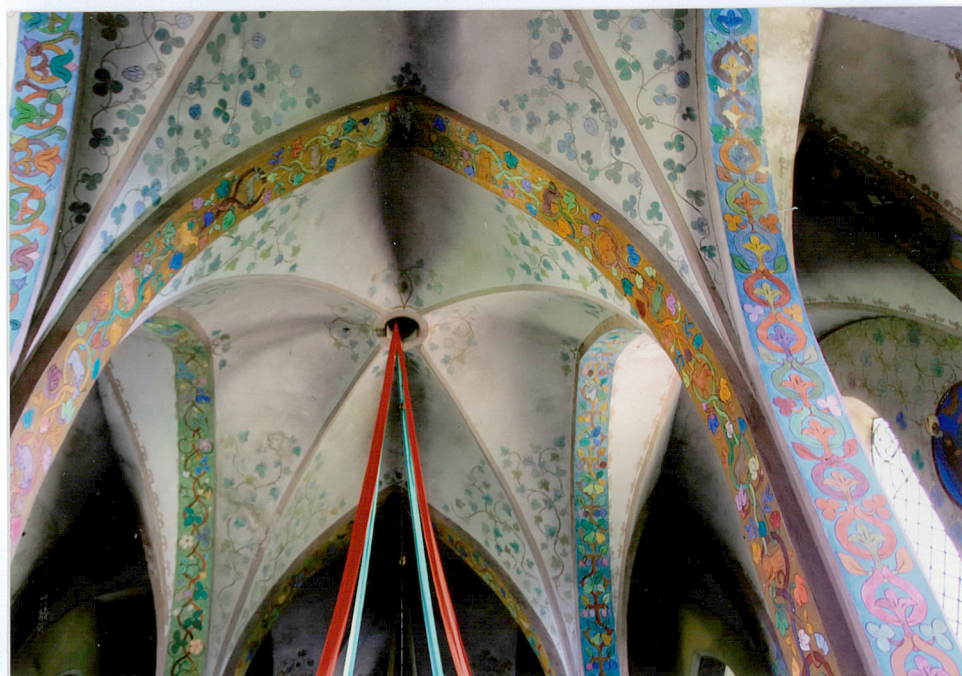
7

8

9

10

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ NR 3

1. Miejscowość **NIEDZBÓRZ**

2. Gmina **Strzegowo Osada**

3. Powiat **mławski**

4. Województwo **mazowieckie**

5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres

KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PARAFIALNY.

PW. ŚW. STANISŁAWA

Niedzbórz 42

06-458 Niedzbórz

6. Zawartość załącznika

fotografie

Opracowanie załącznika (data i podpis)
mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

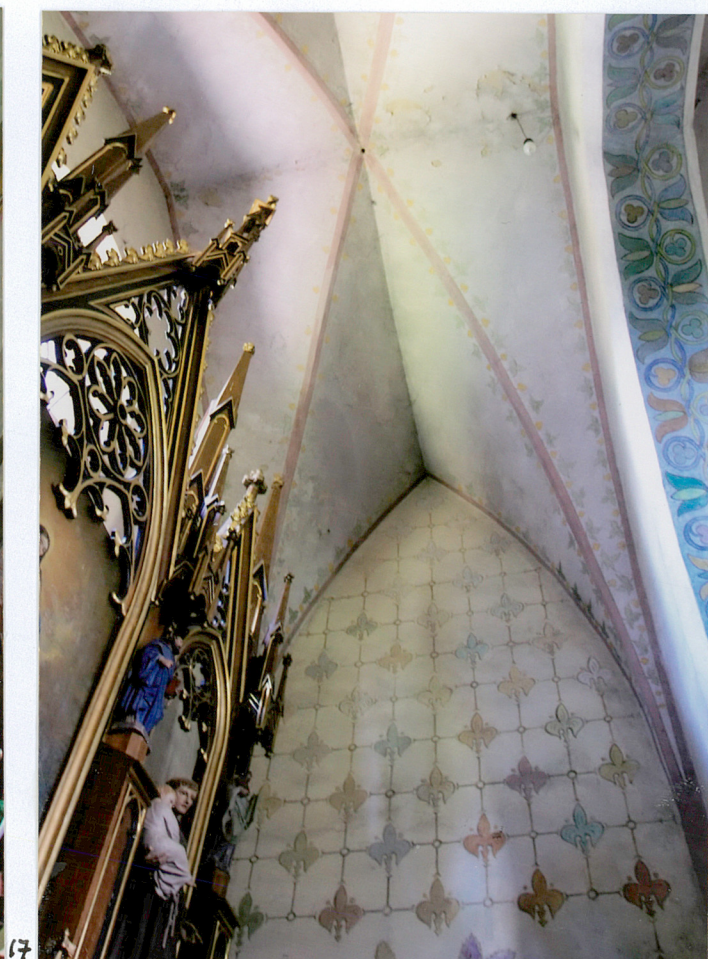
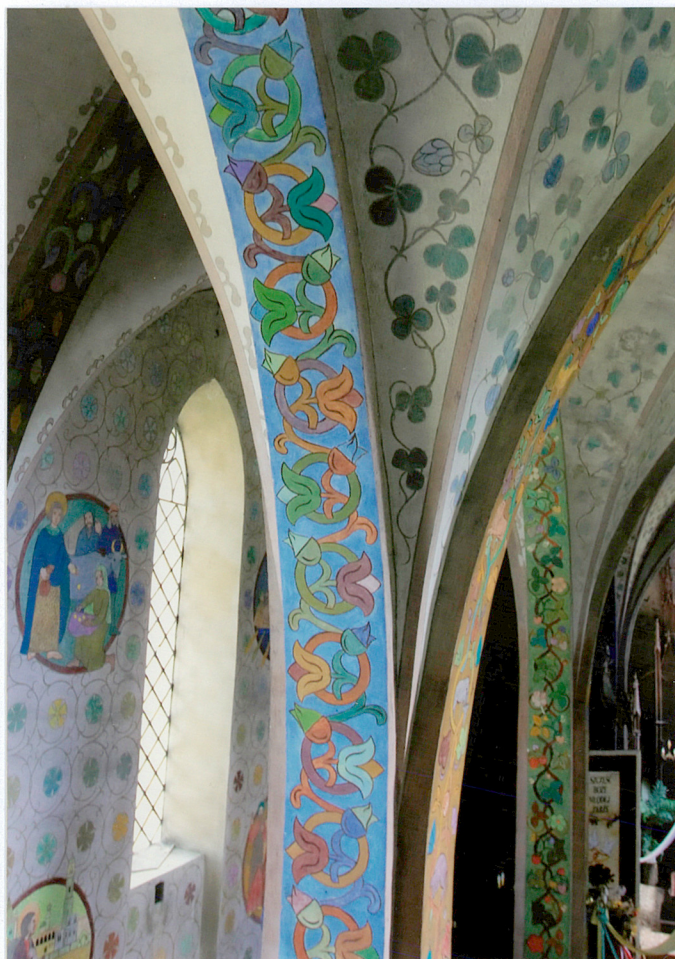

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ NR 4

1. Miejscowość	NIEDZBÓRZ	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PARAFIALNY. PW. ŚW. STANISŁAWA Niedzbórz 42 06-458 Niedzbórz	6. Zawartość załącznika fotografie
2. Gmina	Strzegowo Osada		
3. Powiat	mławski		
4. Województwo	mazowieckie		

Opracowanie załącznika (data i podpis)
mgr Jan Maraśkiewicz, IX. 2013 r.

